

JOHANN SEBASTIAN BACH

JÁNOS - PASSIÓ

Első rész

I. KÓRUS

Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
In allen Landen herrlich ist!
Zeig uns durch deine Passion,
Dass du, der wahre Gottessohn zu aller Zeit,
Auch in der größten Niedrigkeit,
Verherrlicht worden bist!

Urunk, mi Uralkodónk,
kinek dicsősége betölti az egész Földet,
mutasd meg a Te szenvedésed által,
hogy Te - az igaz Isten fia minden időkben -
a legnagyobb megaláztatásban is
megdicsőülsz.

II. RECITATIVO

EVANGELIST

Jesus ging mit seinen Jüngern über den Bach
Kidron, da war ein Garten, darein ging Jesus und
seine Jünger. Judas aber, der ihn verriet, wusste
den Ort auch, denn Jesus versammelte sich oft
daselbst mit seinen Jüngern. Da nun Judas zu
sich hatte genommen die Schar und der
Hohenpriester und Pharisäer Diener, kommt er
dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen.
Als nun Jesus wusste alles, was ihm begegnen
sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen:

JESUS

Wen suchet ihr?

EVANGELIST

Sie antworteten ihm:

CHOR

Jesum von Nazareth.

EVANGELIST

Jesus spricht zu ihnen:

JESUS

Ich bin's.

EVANGELIST

Judas aber, der ihn verriet, stund auch bei ihnen.
Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's, wichen
sie zurücke und fielen zu Boden. Da fragete er
sie abermal:

JESUS

Wen suchet ihr?

EVANGÉLISTA

Jézus kiment tanítványaival a Kedron patakon
túlra. Volt itt egy kert, ide ment be tanít-
ványaival együtt. Júdás, aki elárulta őt, szintén
ismerte ezt a helyet, mert gyakran gyűltek ott
össze Jézus és a tanítványai. Júdás tehát maga
mellé vette a katonai csapatot, a főpapoktól és a
farizeusoktól küldött templomi szolgákat, és
odament fáklyákkal, lámpásokkal és fegy-
verekkel. Mivel pedig tudta Jézus mindazt, ami
reá vár, előlépett, és így szólt hozzájuk:

JÉZUS

Kit kerestek?

EVANGÉLISTA

Azok pedig így feleltek:

KÓRUS

A názáreti Jézust.

EVANGÉLISTA

Jézus mondá nekik:

JÉZUS

Én vagyok.

EVANGÉLISTA

Ott állt velük Júdás is, aki elárulta őt.
Amikor azt mondta nekik: "Én vagyok",
visszatántorodtak és a földre estek. Ekkor újra
megkérdezte tőlük:

JÉZUS

Kit kerestek?

EVANGELIST

Sie aber sprachen:

CHOR

Jesum von Nazareth.

EVANGELIST

Jesus antwortete:

JESUS

Ich hab's euch gesagt, dass ich's sei, suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen!

EVANGÉLISTA

Ők ismét ezt felelték:

KÓRUS

A názáreti Jézust.

EVANGÉLISTA

Jézus így szólt:

JÉZUS

Megmondtam nektek, hogy én vagyok. Ha tehát engem kerestek, engedjétek ezeket elmenni!

III. KORÁL

O große Lieb, o Lieb ohn alle Maße,
Die dich gebracht auf diese Marterstraße
Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
Und du musst leiden.

Ó, mérhetetlen szeretet csodája!
Az vitt a kínok, fájdalmak útjára!
Én múltó földi örömekben éltem,
S véred hullt értem.

IV. RECITATIVO

EVANGELIST

Auf dass das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast. Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht Ohr ab; und der Knecht hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

JESUS

Stecke dein Schwert in die Scheide!
Soll ich den Kelch nicht trinken,
den mir mein Vater gegeben hat?

EVANGÉLISTA

Így kellett beteljesednie annak az ígének, amelyet mondott: "Azok közül, akiket nekem adtál, nem hagytam elveszni senkit." Simon Péternél volt egy kard, azt kihúzta, lecsapott a főpap szolgájára, és levágta jobb fülét. A szolga neve pedig Málkus volt. Erre Jézus így szólt Péterhez:

JÉZUS

Tedd hüvelyébe kardodat!
Vajon nem kell kiinnom azt a poharat,
amelyet az Atya adott nekem?

V. KORÁL

Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich
Auf Erden wie im Himmelreich.
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsam sein in Lieb und Leid;
Wehr und steur allem Fleisch und Blut,
Das wider deinen Willen tut!

Te szent akaratod legyen
E földön, miként mennyekben!
Ha szenvedünk, türelmet adj,
Jó s balsorsban velünk maradj!
Irtsd ki a rossz indulatot,
Mely megszegi akaratod!

VI. RECITATIVO

EVANGELIST

Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Jüden nahmen Jesum und bunden ihn und führten ihn aufs erste zu Hannas, der war Kaiphas Schwäher, welcher des Jahres Hoherpriester war. Es war aber Kaiphas, der den Jüden riet, es wäre gut, dass ein Mensch würde umbracht für das Volk.

EVANGÉLISTA

A katonai csapat, az ezredes és a zsidók templomszolgái ekkor elfogták Jézust és megkötözték. Először Annáshoz vitték, ez ugyanis apósa volt Kajafásnak, aki főpap volt abban az esztendőben. Kajafás volt az, aki azt tanácsolta a zsidóknak, hogy jobb, ha egy ember hal meg a népért.

VII. ALT ÁRIA

Von den Stricken meiner Sünden
Mich zu entbinden,

Bűneimnek kötelékeitől
hogy megszabadítson engem,

Wird mein Heil gebunden.
Mich von allen Lasterbeulen
Völlig zu heilen,
Läßt er sich verwunden.

az én Megváltóm megkötöztetett.
Hogy minden bűnnek fekélyétől
teljesen meggyógyítson,
hagyta, hogy őt megsebezzék.

VIII. RECITATIVO

EVANGELIST

Simon Petrus aber folgte Jesu nach und ein
ander Jünger.

EVANGÉLISTA

Simon Péter és egy másik tanítvány követte
Jézust.

IX. SZOPRÁN ÁRIA

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten
Und lasse dich nicht,
Mein Leben, mein Licht.
Befördre den Lauf
Und höre nicht auf,
Selbst an mir zu ziehen, zu schieben, zu bitten.

Hasonlóképp követlek én örömteli léptekkel
s el nem hagylak Téged,
ó életem és fényem.
Segíts előre az úton,
engem szüntelen vonjál,
taszíts, hívogass!

X. RECITATIVO

EVANGELIST

Derselbige Jünger war dem Hohenpriester
bekannt und ging mit Jesu hinein in des
Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund
draußen für der Tür. Da ging der andere Jünger,
der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und
redete mit der Türhüterin und führete Petrum
hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu
Petro:

MAGD

Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

EVANGELIST

Er sprach:

PETRUS

Ich bin's nicht.

EVANGELIST

Es stunden aber die Knechte und Diener und
hatten ein Kohlfu'r gemacht (denn es war kalt)
und wärmten sich. Petrus aber stund bei ihnen
und wärmte sich. Aber der Hohepriester fragte
Jesum um seine Jünger und um seine Lehre.
Jesus antwortete ihm:

JESUS

Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich
habe allezeit gelehret in der Schule und in dem
Tempel, da alle Jüden zusammenkommen, und
habe nichts im Verborgnen geredt. Was fragest
du mich darum? Frage die darum, die gehöret
haben, was ich zu ihnen geredet habe! Siehe,
dieselbigen wissen, was ich gesaget habe.

EVANGÉLISTA

Ez a tanítvány ismerőse volt a főpapnak, és
bement Jézussal együtt a főpap palotájába;
Péter pedig kívül állt az ajtónál.
Kiment tehát a másik tanítvány, a főpap
ismerőse, szólt az ajtót őrző leánynak, és bevitte
Pétert.
Az ajtót őrző szolgálóleány ekkor így szólt
Péterhez:

SZOLGÁLÓLEÁNY

Nem ennek az embernek a tanítványai közül való vagy?

EVANGÉLISTA

De ő így felelt:

PÉTER

Nem vagyok.

EVANGÉLISTA

Ott álltak a szolgák és a templomőrök, akik tüzet
raktak, mert hideg volt, és melegedtek.
Péter is ott állt köztük, és melegedett. A főpap
pedig tanítványai és tanítása felől kérdezte
Jézust.
Jézus így válaszolt neki:

JÉZUS

Én nyilvánosan szóltam a világhoz: én mindig a
zsinagógában és a templomban tanítottam, ahol
a zsidók mindannyian összejönnek, titokban nem
beszéltem semmit.
Miért kérdezel engem? Kérdezd meg azokat, akik
hallották, mit beszéltem nekik: íme, ők tudják,
mit mondtam.

EVANGELIST

Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabeistunden, Jesu einen Backenstreich und sprach:

DIENER

Solltest du dem Hohenpriester also antworten?

EVANGELIST

Jesus aber antwortete:

JESUS

Hab ich übel geredt, so beweise es, dass es böse sei, hab ich aber recht geredt, was schlägest du mich?

EVANGÉLISTA

Amikor ezt mondta, az ott álló szolgák közül az egyik arcul ütötte Jézust, és így szólt:

SZOLGA

Így felelsz a főpapnak?

EVANGÉLISTA

Mire Jézus így válaszolt neki:

JÉZUS

Ha rosszat mondtam, bizonyítsd be, hogy rossz volt, ha pedig jót mondtam, miért ütsz engem?

XI. KORÁL

Wer hat dich so geschlagen,
Mein Heil, und dich mit Plagen
So übel zugericht'?
Du bist ja nicht ein Sünder
Wie wir und unsre Kinder,
Von Missetaten weißt du nicht.

Ich, ich und meine Sünden,
Die sich wie Körnlein finden
Des Sandes an dem Meer,
Die haben dir erreget
Das Elend, das dich schläget,
Und das betrübte Marterheer.

Ki ütött meg így Téged,
Én üdvöm, ily sérelmet
Ki mért ily csúful Rád?
Te nem követtél bűnt el,
Mint minden földi ember,
Nem tudod, mi a gonoszság.

Csak én és én sok vétkem,
Mint nagyon sok kis porszem
A tenger partján kint,
Az volt az oka ennek
A tenger szenvedésnek,
Mely mostan Téged elborít.

XII. RECITATIVO

EVANGELIST

Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester Kaiphas. Simon Petrus stund und wärmte sich, da sprachen sie zu ihm:

CHOR

Bist du nicht seiner Jünger einer?

EVANGELIST

Er leugnete aber und sprach:

PETRUS

Ich bin's nicht.

EVANGELIST

Spricht des Hohenpriesters Knecht' einer, ein Gefreundter des, dem Petrus das Ohr abgehauen hatte:

DIENER

Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

EVANGELIST

Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald

EVANGÉLISTA

Annás ezután elküldte őt megkötözve Kajafához, a főpaphoz. Simon Péter pedig ott állt, és melegedett. Ekkor így szóltak hozzá:

KÓRUS

Nem az ő tanítványai közül való vagy te is?

EVANGÉLISTA

Ő tagadta és megint csak azt mondta:

PÉTER

Nem vagyok.

EVANGÉLISTA

A főpap egyik szolgája, annak a rokona, akinek Péter levágta a fülét, így szólt:

SZOLGA

Nem láttalak én téged vele együtt a kertben?

EVANGÉLISTA

Péter ismét tagadta, és akkor nyomban

krähete der Hahn. Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus und weinete bitterlich.

megszólt a kakas. Visszaemlékezett Péter Jézus szavaira, kiment onnan és keserves sírásra fakadt.

XIII. TENOR ÁRIA

Ach, mein Sinn,
Wo willst du endlich hin,
Wo soll ich mich erquicken?
Bleib ich hier,
Oder wünsch ich mir
Berg und Hügel auf den Rücken?
Bei der Welt ist gar kein Rat,
Und im Herzen
Stehn die Schmerzen
Meiner Missetat,
Weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

Ó, én lelke,
hová vonsz engem el,
hol talállok majd enyhülést?
Itt maradjak-e
avagy magam mögött hagyjam
a dombokat, a hegyeket?
Sehol nincs a világon jótanács,
s a szívemet
bűnömnek kínja
gyötri csak,
mert a tanítvány megtagadta Urát.

XIV. KORÁL

Petrus, der nicht denkt zurück,
Seinen Gott verneinet,
Der doch auf ein' ernsten Blick
Bitterlichen weinet.
Jesu, blicke mich auch an,
Wenn ich nicht will büßen;
Wenn ich Böses hab getan,
Rühre mein Gewissen!

Péter mindent elfelejt,
Istent megtagadja,
Ám keserves könnyet ejt,
amint ránéz Atyja.
Jézus, nézz rám szemeddel,
Ha nem bánom vétkem,
Hogyha bűnt követtem el,
Indíts meg szívemben.

Második rész

XV. KORÁL

Christus, der uns selig macht,
Kein Bös' hat begangen,
Der ward für uns in der Nacht
Als ein Dieb gefangen,
Geführt für gottlose Leut
Und fälschlich verklaget,
Verlacht, verhöhnt und verspeit,
Wie denn die Schrift saget.

Krisztus, aki üdvöt ad,
Nem követett bűnt el,
Őt miértünk elfogták,
Mint egy tolvajt éjjel.
Bírák elé vezették
Hamisan vádolva,
Gúnyolták és leköpték,
Mint az Írás mondja.

XVI. RECITATIVO

EVANGELIST

Da führeten sie Jesum von Kaiphas vor das Richthaus, und es war frühe. Und sie gingen nicht in das Richthaus, auf dass sie nicht unrein würden, sondern Ostern essen möchten. Da ging Pilatus zu ihnen heraus und sprach:

PILATUS

Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

EVANGELIST

Sie antworteten und sprachen zu ihm:

EVANGÉLISTA

Jézust Kajafástól a helytartóságra vitték. Kora reggel volt. Akik vitték, maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne legyenek tisztátala-nokká, hanem megehessék a húsvéti vacsorát. Pilátus ekkor kijött hozzájuk az épület elé, és megkérdezte:

PILÁTUS

Milyen vádat emeltek ez ellen az ember ellen?

EVANGÉLISTA

Ezt válaszolták:

CHOR

Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht überantwortet.

EVANGELIST

Da sprach Pilatus zu ihnen:

PILATUS

So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetze!

EVANGELIST

Da sprachen die Jüden zu ihm:

CHOR

Wir dürfen niemand töten.

EVANGELIST

Auf dass erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde. Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm:

PILATUS

Bist du der Jüden König?

EVANGELIST

Jesus antwortete:

JESUS

Redest du das von dir selbst, oder haben's dir andere von mir gesagt.

EVANGELIST

Pilatus antwortete:

PILATUS

Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohen-priester haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

EVANGELIST

Jesus antwortete:

JESUS

Mein Reich ist nicht von dieser Welt; wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen, dass ich den Jüden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

KÓRUS

Ha ez nem volna gonosztevő, nem adtuk volna át neked.

EVANGÉLISTA

Pilátus erre ezt mondta nekik:

PILÁTUS

Vegyétek át ti, és ítéljétek el a ti törvényeitek szerint!

EVANGÉLISTA

A zsidók így feleltek:

KÓRUS

Nekünk senkit sincs jogunk megölni!

EVANGÉLISTA

Így kellett beteljesednie Jézus szavának, amelyet akkor mondott, amikor jelezte, milyen halállal kell meghalnia. Pilátus azután ismét bement a helytartóságra, behívatta Jézust, és megkérdezte tőle:

PILÁTUS

Te vagy a zsidók királya?

EVANGÉLISTA

Jézus viszont ezt kérdezte tőle:

JÉZUS

Magadtól mondod-e ezt, vagy mások mondták neked rólam?

EVANGÉLISTA

Pilátus erre így szólt:

PILÁTUS

Hát zsidó vagyok én? A te néped és a főpapok adtak át nekem téged. Mit tettél?

EVANGÉLISTA

Jézus így válaszolt:

JÉZUS

Az én országom nem e világból való: ha ebből a világból való volna az én országom, az én szolgálaim harcolnának, hogy ne szolgáltatassanak ki a zsidóknak.

De az én országom nem innen való.

XVII. KORÁL

Ach großer König, groß zu allen Zeiten,
Wie kann ich gnugsam diese Treu ausbreiten?
Keins Menschen Herze mag indes ausdenken,
Was dir zu schenken.

Ég, föld Királya, kit Úrnak vall minden,
Mint adjon hálát irgalmazért szívem?
Nincs elég drága, mit néked adhatnék,
Kincs és ajándék!

Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
Womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.
Wie kann ich dir denn deine Liebestaten
Im Werk erstatten?

Nem tudom én azt ésszel föl sem érni,
Hogy mihez tudnám irgalmadat mérni.
Nagy szerelmedért viszont sok jót tenni
Nem tudhat senki.

XVIII. RECITATIVO

EVANGELIST

Da sprach Pilatus zu ihm:

PILATUS

So bist du dennoch ein König?

EVANGELIST

Jesus antwortete:

JESUS

Du sagst's, ich bin ein König. Ich bin dazu
geboren und in die Welt kommen, dass ich die
Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist,
der höret meine Stimme.

EVANGELIST

Spricht Pilatus zu ihm:

PILATUS

Was ist Wahrheit?

EVANGELIST

Und da er das gesaget, ging er wieder hinaus zu
den Jüden und spricht zu ihnen:

PILATUS

Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine
Gewohnheit, dass ich euch einen losgebe; wollt
ihr nun, dass ich euch der Jüden König losgebe?

EVANGELIST

Da schrieen sie wieder allesamt und sprachen:

CHOR

Nicht diesen, sondern Barrabam!

EVANGELIST

Barrabas aber war ein Mörder. Da nahm Pilatus
Jesum und geißelte ihn.

EVANGÉLISTA

Pilátus ezt mondta neki:

PILÁTUS

Akkor mégis király vagy te?

EVANGÉLISTA

Jézus így válaszolt:

JÉZUS

Te mondod, hogy király vagyok. Én azért
születtem, és azért jöttem a világba, hogy
bizonyosságot tegyek az igazságról: mindenki, aki
az igazságból való, hallgat az én szavamra.

EVANGÉLISTA

Pilátus így szólt hozzá:

PILÁTUS

Mi az igazság?

EVANGÉLISTA

Miután ezt mondta, ismét kiment a zsidókhoz,
és így szólt hozzájuk:

PILÁTUS

Én nem látok benne semmiféle bűnt. Szokás ná-
latok, hogy valakit szabadon bocsássak a húsvét
ünnepén: akarjátok-e hát, hogy szabadon bo-
csássam nektek a zsidók királyát?

EVANGÉLISTA

Ekkor újra kiáltozni kezdtek:

KÓRUS

Ne ezt, hanem Barabást!

EVANGÉLISTA

Barabás pedig rabló volt. Pilátus elvitette Jézust,
és megkorbácsoltatta.

XIX. BASSZUS ARIOSO

Betrachte, meine Seel, mit ängstlichem Vergnügen,
Mit bitterer Lust und halb beklemmtem Herzen
Dein höchstes Gut in Jesu Schmerzen,
Wie dir auf Dornen, so ihn stechen,
Die Himmelsschlüsselblumen blühen!
Du kannst viel süße Frucht von seiner Wermut brechen
Drum sieh ohn Unterlass auf ihn!

Gondold el, lelkem, szorongó örömmel,
keserű gyönyörűséggel, elszorult szívvel,
hogy a te legfőbb üdvöd Jézus szenvedése;
az őt felsebző tövisékből
égrenyíló virágok bomlanak;
sok édes gyümölcsöt szedhetsz az ő keservéből -
ezért soha ne vedd le róla tekinteted!

XX. TENOR ÁRIA

Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken
In allen Stücken dem Himmel gleiche geht,
Daran, nachdem die Wasserwogen
Von unsrer Sündflut sich verzogen,
Der allerschönste Regenbogen
Als Gottes Gnadenzeichen steht!

Figyeld csak, hogy az ő vérszínezte háta
mindentől az égbolthoz hasonló!
Ott, amire bűneink
özönének árja lezúdult,
ragyog a mindennél szebb szivárvány,
mint Isten kegyelmének jele.

XXI. RECITATIVO

EVANGELIST

Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von
Dornen und setzten sie auf sein Haupt und
legten ihm ein Purpurkleid an und sprachen:

CHOR

Sei begrüßet, lieber Judenkönig!

EVANGELIST

Und gaben ihm Backenstreiche. Da ging Pilatus
wieder heraus und sprach zu ihnen:

PILATUS

Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, dass ihr
erkennet, dass ich keine Schuld an ihm finde.

EVANGELIST

Also ging Jesus heraus und trug eine
Dornenkrone und Purpurkleid. Und er sprach zu
ihnen:

PILATUS

Sehet, welch ein Mensch!

EVANGELIST

Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen,
schrieten sie und sprachen:

CHOR

Kreuzige, kreuzige!

EVANGELIST

Pilatus sprach zu ihnen:

PILATUS

Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn;
denn ich finde keine Schuld an ihm!

EVANGELIST

Die Juden antworteten ihm:

CHOR

Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll
er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes
Sohn gemacht.

EVANGÉLISTA

A katonák tövisből koronát fontak, a fejére tet-
ték, és bíborruhát adtak rá; oda járultak hozzá,
és ezt mondták:

KÓRUS

Üdvözlégy, zsidók királya!

EVANGÉLISTA

- és arcul ütötték. Pilátus ismét kiment az épület
elé, és így szólt hozzájuk:

PILÁTUS

Íme, kihozom őt nektek. Tudjátok meg, hogy
semmilyen bűnt nem találok benne.

EVANGÉLISTA

Ekkor kijött Jézus az épület elé, rajta volt a
töviskorona és a bíborruha. Pilátus így szólt
hozzájuk:

PILÁTUS

Íme az ember!

EVANGÉLISTA

Amint meglátták Jézust a főpapok és a szolgák,
így kiáltottak:

KÓRUS

Feszítsd meg, feszítsd meg!

EVANGÉLISTA

Pilátus pedig ezt mondta nekik:

PILÁTUS

Vegyétek át ti, és feszítsétek meg,
mert én nem találtam bűnösnek.

EVANGÉLISTA

A zsidók így válaszoltak neki:

KÓRUS

Nekünk törvényünk van,
és a törvény szerint meg kell halnia, mert Isten
fiává tette magát.

EVANGELIST

Da Pilatus das Wort hörete, fürchtet' er sich noch mehr und ging wieder hinein in das Richthaus und spricht zu Jesu:

PILATUS

Von wannen bist du?

EVANGELIST

Aber Jesus gab ihm keine Antwort. Da sprach Pilatus zu ihm:

PILATUS

Redest du nicht mit mir ? Weißest du nicht, dass ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben ?

EVANGELIST

Jesus antwortete:

JESUS

Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat's größ're Sünde.

EVANGELIST

Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

EVANGÉLISTA

Amikor Pilátus ezt meghallotta, még nagyobb félelem szállta meg. Ismét bement a helytartóságra, és megkérdezte Jézust:

PILÁTUS

Honnan való vagy te?

EVANGÉLISTA

De Jézus nem felelt neki. Pilátus ekkor így szólt hozzá:

PILÁTUS

Nekem nem felelsz? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak, de hatalmam van arra is, hogy megfeszíttesselek?

EVANGÉLISTA

Jézus így válaszolt:

JÉZUS

Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna neked; ezért annak, aki engem átadott neked, nagyobb a bűne.

EVANGÉLISTA

Ettől fogva Pilátus igyekezett őt szabadon bocsátani.

XXII. KORÁL

Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
Muss uns die Freiheit kommen;
Dein Kerker ist der Gnadenthron,
Die Freistatt aller Frommen;
Denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
Müßt unsre Knechtschaft ewig sein.

Te fogságoddal Jézusunk
Az üdv ím, hozzánk jött el.
A börtönöd a trónusunk,
a jámboroknak menhely.
Mert ha nem lennél szolgál Te,
Mi szolgák lennénk örökre.

XXIII. RECITATIVO

EVANGELIST

Die Juden aber schrieen und sprachen:

CHOR

Lässest du diesen los, so bist du des Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum Könige machet, der ist wider den Kaiser.

EVANGELIST

Da Pilatus das Wort hörete, führete er Jesum heraus und satzte sich auf den Richtstuhl, an der Stätte, die da heißet: Hochpflaster, auf Ebräisch aber: Gabbatha. Es war aber der Rüsttag in Ostern um die sechste Stunde, und er spricht zu den Juden:

PILATUS

Sehet, das ist euer König!

EVANGÉLISTA

De a zsidók így kiáltottak:

KÓRUS

Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja: aki királlyá teszi magát, az ellene szegül a császárnak.

EVANGÉLISTA

Amikor Pilátus meghallotta ezeket a szavakat, kihozatta Jézust az épület elé, és a bírói székbe ült azon a helyen, amelyet Kövezett-udvarnak, héberül pedig Gabbatának neveztek. A húsvétra való előkészület napja volt, délfelé járt az idő. Pilátus így szólt a zsidókhoz:

PILÁTUS

Íme, a királyotok!

EVANGELIST
Sie schrieen aber:

CHOR
Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

EVANGELIST
Spricht Pilatus zu ihnen:

PILATUS
Soll ich euren König kreuzigen?

EVANGELIST
Die Hohenpriester antworteten:

CHOR
Wir haben keinen König denn den Kaiser.

EVANGELIST
Da überantwortete er ihn, dass er gekreuziget würde. Sie nahmen aber Jesum und führeten ihn hin. Und er trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da heißet Schädelstätt, welche heißet auf Ebräisch: Golgatha.

EVANGÉLISTA
Azok pedig felkiáltottak:

KÓRUS
Vidd el, vidd el, feszítsd meg!

EVANGÉLISTA
Pilátus ezt mondta nekik:

PILÁTUS
A ti királyotokat feszítsem meg?

EVANGÉLISTA
A főpapok így válaszoltak:

KÓRUS
Nem királyunk van, hanem császáruk!

EVANGÉLISTA
Ekkor kiszolgáltatta őt nekik, hogy megfeszítsék. Átvették tehát Jézust, ő pedig maga vitte a keresztet, és kiért az úgynevezett Koponya-hegyhez, amelyet héberül Golgotának neveznek.

XXIV. BASSZUS ÁRIA KÓRUSSAL

BASS
Eilt, ihr angefochtenen Seelen,
Geht aus euren Marterhöhlen,
Eilt!

CHOR
Wohin ?

BASS
Nach Golgatha!
Nehmet an des Glaubens Flügel,
Flieht

CHOR
Wohin?

BASS
zum Kreuzeshügel,
Eure Wohlfahrt blüht allda!

BASSZUS
Siessetek, ti meggyötört lelkek,
hagyjátok el szenvedéseitek helyét!
Siessetek!

KÓRUS
Hová?

BASSZUS
A Golgotára!
Keljetek útra a hitnek szárnyain,
meneküljetek!

KÓRUS
Hová?

BASSZUS
A Kereszt dombjára.
Ott virágzik üdvötök.

XXV. RECITATIVO

EVANGELIST
Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zween andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitten inne. Pilatus aber schrieb eine Überschrift und satzte sie auf das Kreuz, und war geschrieben: "JESUS VON NAZARETH, DER JÜDEN KÖNIG". Diese Überschrift lasen viel Jüden, denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus

EVANGÉLISTA
Ott megfeszítették őt, és vele másik kettőt, jobbról és balról, középen pedig Jézust. Pilátus feliratot is készíttetett, és rátette a keresztre. Ez volt ráírva:
A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.
A zsidók közül sokan olvasták ezt a feliratot, amely héberül, latinul és görögül volt írva,

gekreuziget ist. Und es war geschrieben auf ebräische, griechische und lateinische Sprache. Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato:

CHOR

Schreibe nicht: der Jüden König, sondern dass er gesaget habe: Ich bin der Jüden König.

EVANGELIST

Pilatus antwortet:

PILATUS

Was ich geschrieben habe,
das habe ich geschrieben.

ugyanis közel a városhoz az a hely, ahol megfeszítették Jézust.

A zsidók főpapjai ekkor így szóltak Pilátusnak:

KÓRUS

Ne azt írd: A zsidók királya! - hanem ahogyan ő mondotta: A zsidók királya vagyok.

EVANGÉLISTA

Pilátus így válaszolt:

PILÁTUS

Amit írtam, megírtam.

XXVI. KORÁL

In meines Herzens Grunde
Dein Nam und Kreuz allein
Funkelt all Zeit und Stunde,
Drauf kann ich fröhlich sein.
Erschein mir in dem Bilde
Zu Trost in meiner Not,
Wie du, Herr Christ, so milde
Dich hast geblut' zu Tod!

A szívem rejtett mélyén
Csak neved s kereszted
Ragyog, míg életem végén
Üdvöt ad nekem.
Ó, jelenj meg olyképpen,
Hogy vigaszom legyél
A bajban, Uram, nékem,
Mint halált szenvedtél.

XXVII. RECITATIVO

EVANGELIST

Die Kriegsknechte aber, da sie Jesum gekreuziget hatten, nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegesknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch. Da sprachen sie untereinander:

CHOR

Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum lösen, wes er sein soll.

EVANGELIST

Auf dass erfüllet würde die Schrift, die da saget: Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen, Solches taten die Kriegesknechte. Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Kleophas Weib, und Maria Magdalena. Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:

JESUS

Weib, siehe, das ist dein Sohn!

EVANGELIST

Darnach spricht er zu dem Jünger:

EVANGÉLISTA

A katonák pedig, amikor megfeszítették Jézust, fogták felsőruháit, elosztották négy részre, mindegyik katonának egy részt. Fogták köntösét is, amely varratlan volt, felülről végig egybe-szőve.

Ekkor azt mondták egymásnak:

KÓRUS

Ne hasítsuk el, hanem vessünk rá sorsot, hogy kié legyen!

EVANGÉLISTA

Így teljesedett be az Írás: "Elosztották ruháimat maguk között, és köntösömre sorsot vetettek." Ezt tették a katonák.

Jézus keresztyénél ott állt anyja és anyjának nővére, Mária, Klópás felesége, valamint a magdalai Mária.

Amikor Jézus meglátta ott állni anyját, és azt a tanítványt, akit szeretett, így szólt anyjához:

JÉZUS

Asszony! Íme a te fiad!

EVANGÉLISTA

Azután így szólt a tanítványhoz:

JESUS
Siehe, das ist deine Mutter!

JÉZUS
Íme, a te anyád!

XXVIII. KORÁL

Er nahm alles wohl in acht
In der letzten Stunde,
Seine Mutter noch bedacht,
Setzt ihr ein' Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
Stirb darauf ohn alles Leid,
Und dich nicht betrübe!

Mindenkire gondja volt
az utolsó órán.
Anyját ím, nem feledte
Neki támaszt hagyván.
Ember, ítélj igazán,
Szeresd Istent s társad.
Nem ér így a végórán
Szomorúság, bánat.

XXIX. RECITATIVO

EVANGELIST

Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich.
Darnach, als Jesus wusste, dass schon alles
vollbracht war, dass die Schrift erfüllet würde,
spricht er:

JESUS
Mich dürstet!

EVANGELIST

Da stund ein Gefäße voll Essigs. Sie fülleten aber
einen Schwamm mit Essig und legten ihn um
einen Isopen, und hielten es ihm dar zum
Munde. Da nun Jesus den Essig genommen
hatte, sprach er:

JESUS
Es ist vollbracht!

EVANGÉLISTA

És ettől az órától fogva otthonába fogadta őt a
tanítvány. Jézus ezek után tudva, hogy már
minden elvégeztetett, hogy beteljesedjék az Írás,
így szólt:

JÉZUS
Szomjazom.

EVANGÉLISTA

Volt ott egy ecettel teli edény. Egy szivacsot
ecettel megtöltve izsópra tűztek, és odatartották
a szájához.
Miután Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta:

JÉZUS
Elvégeztetett!

XXX. ALT ÁRIA

Es ist vollbracht!
O Trost vor die gekränkten Seelen!
Die Trauernacht
Läßt nun die letzte Stunde zählen.
Der Held aus Juda siegt mit Macht
Und schließt den Kampf.
Es ist vollbracht!

Elvégeztetett!
Ó, bánatos lelkek vigasza,
a gyászéj
utolsó órákat idézze eszünkbe!
Júda hőse hatalommal győz,
bevégzi a harcot.
Elvégeztetett!

XXXI. RECITATIVO

EVANGELIST

Und neiget das Haupt und verschied.

EVANGÉLISTA

És fejét lehajtva, kilehelte lelkét.

XXXII. BASSZUS ÁRIA ÉS KORÁL

Mein teurer Heiland, lass dich fragen,
Da du nunmehr ans Kreuz geschlagen
Und selbst gesagt: Es ist vollbracht,
Bin ich vom Sterben frei gemacht?
Kann ich durch deine Pein und Sterben
Das Himmelreich ererben?
Ist aller Welt Erlösung da?
Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen;
Doch neigest du das Haupt
Und sprichst stillschweigend: ja.

Drága Megváltóm, hadd kérdezzek,
most, hogy a keresztre szögezve magad
mondottad: Elvégeztetett -
én megszabadultam-e a haláltól?
A Te szenvedésed s haláloed révén
elnyerhetem-e a mennyek országát?
Megváltatott-e az egész világ?
A kintől nem felelhetsz,
csak lehajtod fejed
s hangtalan szólsz: igen.

Jesu, der du warest tot,
Lebest nun ohn Ende,
In der letzten Todesnot
Nirgend mich hinwende
Als zu dir, der mich versüht,
O du lieber Herre!
Gib mir nur, was du verdient,
Mehr ich nicht begehre!

Jézus, túl vagy halálon
Örök már életed.
Majd a végső órán
Fordíts engem, kérlek
Feléd, aki üdvöm vagy
Ó, én drága éltem,
Mit te szerzél, csak azt add,
Nem kell más énnékem.

XXXIII. RECITATIVO

EVANGELIST

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriss in
zwei Stück von oben an bis unten aus. Und die
Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die
Gräber täten sich auf, und stunden auf viel
Leiber der Heiligen.

EVANGÉLISTA

És íme, a templom kárpitja felülről az aljáig
kettéhasadt, a föld megrendült, és a sziklák meg-
hasadtak.
A sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek fel-
támadt a teste.

XXXIV. TENOR ARIOSO

Mein Herz, in dem die ganze Welt
Bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
Die Sonne sich in Trauer kleidet,
Der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
Die Erde bebt, die Gräber spalten,
Weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
Was willst du deines Ortes tun?

Ó szívem - miközben az egész világ szenved
osztotva Jézus kínjain,
a Nap gyászba öltözik,
a kárpit kettéhasad, leomlik a szikla,
a föld remeg és sírok nyílnak meg,
mert látják a Teremtőt holtta dermedni
- te mit teszel a magad helyén?

XXXV. SZOPRÁN ÁRIA

Zerfließe, mein Herze, in Fluten der Zähren
Dem Höchsten zu Ehren!
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not:
Dein Jesus ist tot!

Ó szívem, folyjon a könnyek árja a
Legmagasabbak tiszteletére.
Mondd el a földnek s a mennynek a gyászhiót:
a te Jézusod halott!

XXXVI. RECITATIVO

EVANGELIST

Die Jüden aber, dieweil es der Rüsttag war, dass
nicht die Leichname am Kreuze blieben den
Sabbat über (denn desselbigen Sabbats Tag war
sehr groß), baten sie Pilatum, dass ihre Beine
gebrochen und sie abgenommen würden. Da
kamen die Kriegsknechte und brachen dem
ersten die Beine und dem andern, der mit ihm
gekreuziget war. Als sie aber zu Jesu kamen, da
sie sahen, dass er schon gestorben war, brachen
sie ihm die Beine nicht; sondern der
Kriegsknechte einer eröffnete seine Seite mit
einem Speer, und alsobald ging Blut und Wasser
heraus. Und der das gesehen hat, der hat es
bezeuget, und sein Zeugnis ist wahr, und
derselbige weiß, dass er die Wahrheit saget, auf
dass ihr gläubet. Denn solches ist geschehen, auf
dass die Schrift erfüllet würde: "Ihr sollet ihm
kein Bein zerbrechen". Und abermal spricht eine
andere Schrift: "Sie werden sehen, in welchen
sie gestochen haben".

EVANGÉLISTA

Mivel pénteken volt, a zsidók nem akarták, hogy
a testek szombaton a kereszten maradjanak; az a
szombat ugyanis nagy nap volt.
Arra kérték tehát Pilátust, hogy törjék el a
lábszárcsontjukat, és vegyék le őket. Ezért
odamentek a katonák, és eltörték az egyik, majd
a másik vele együtt megfeszített ember
lábszárcsontját. Amikor pedig Jézushoz értek,
mivel látták, hogy már halott, az ő
lábszárcsontját nem törték el, hanem az egyik
katona lándzsával átszúrta az oldalát, amelyből
azonnal vér és víz jött ki.
Aki pedig látta ezt, az tesz róla bizonyosságot, és az
ő bizonyágtétele igaz, és ő tudja, hogy igazat
mond, hogy ti is higgyétek. Ezek pedig azért
történtek, hogy beteljesedjék az Írás:
"Csontja ne töressék meg!".
Viszont az Írásnak egy másik helye így szól:
"Néznék majd arra, akit átszúrtak."

XXXVII. KORÁL

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
Durch dein bitter Leiden,
Dass wir dir stets untertan
All Untugend meiden,
Deinen Tod und sein Ursach
Fruchtbarlich bedenken,
Dafür, wiewohl arm und schwach,
Dir Dankopfer schenken!

Segíts minket, Krisztusunk,
Szenvedésed árán,
Hogy mi hívek maradjunk
Minden bűnt elhagyván.
Halálodat és okát
Jól szívünkbe véssed,
Érte mi ez élten át
Hálát adjunk Néked.

XXXVIII. RECITATIVO

EVANGELIST

Darnach bat Pilatum Joseph von Arimathia, der ein Jünger Jesu war (doch heimlich aus Furcht vor den Jüden), dass er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es. Derowegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab. Es kam aber auch Nikodemus, der vormals bei der Nacht zu Jesu kommen war, und brachte Myrrhen und Aloen untereinander, bei hundert Pfunden. Da nahmen sie den Leichnam Jesu und bunden ihn in leinen Tücher mit Spezereien, wie die Jüden pflegen zu begraben. Es war aber an der Stätte, da er gekreuziget ward, ein Garten, und im Garten ein neu Grab, in welches niemand je geleet war. Daselbst hin legten sie Jesum, um des Rüsttags willen der Jüden, dieweil das Grab nahe war.

EVANGÉLISTA

Ezután az arimátiai József, aki Jézus tanítványa volt - de csak titokban, mert félt a zsidóktól – megkérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte neki. Elment tehát, és levette Jézus testét. Eljött Nikodémus is, aki először éjszaka ment hozzá, és mirhából és alóéból készült kenetet hozott, mintegy száz fontnyit. Fogták tehát Jézus testét, és leplekbe takarták az illatszerekkel együtt, ahogyan a zsidóknál szokás temetni. Azon a helyen, ahol Jézust megfeszítették, volt egy kert, és a kertben egy új sír, amelybe még senkit sem helyeztek. Mivel közel volt a sír, a zsidók ünnepi előkészülete miatt ott helyezték el Jézust.

XXXIX. KÓRUS

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
Die ich nun weiter nicht beweine,
Ruht wohl und bringt auch mich zur Ruh!
Das Grab, so euch bestimmt ist
Und ferner keine Not umschließt,
Macht mir den Himmel auf und schließt die
Hölle zu.

Nyugodjatok, szent hamvak,
többé már nem siratlak,
nyugodjatok, s hozzatok nekem is nyugalmat!
A sír, mely néktek rendeltetett
s nem zár magába több szenvedést,
megnyitja előttem az eget, s a poklot zárja el.

XL. KORÁL

Ach Herr, lass dein lieb Engelein
Am letzten End die Seele mein
In Abrahams Schoß tragen,
Den Leib in seim Schlafkämmerlein
Gar sanft ohn einge Qual und Pein
Ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
Dass meine Augen sehen dich
In aller Freud, o Gottes Sohn,
Mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich,
Ich will dich preisen ewiglich!

Végső órák ha már közel,
Szent angyalod küldd értem el,
Vigyen örök hazámba!
Válhat testemből földi por,
Új életre hív majd egykor
Ítélet harsonája.
Akkor megrendül föld és ég,
Megújul a nagy mindenség,
És megdicsőült új testben
Jóságod áldom szüntelen.
Erre segíts, én Istenem, én Istenem,
S Téged dicsérlek szüntelen!